

SÖYLEŞİ

“Milletin hukukuna sahip çıkmak en yüksek dinî vecibedir.”

Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı
Prof. Dr. Mehmet Emin Özafşar:

Osman YILMAZ
TRT Diyanet Haber Müdürü

Efendim öncelikle 15 Temmuz gecesine dönmek isterim zira gerçekten de hiç hatırlamak istemediğimiz bir akşam, bir gece oldu. 15 Temmuz’u 16 Temmuz’a bağlayan gece uzunca bir süredir Ankara’nın üzerinden F-16’lar alçak uçuş yapmamıştı. Ben hatırlamıyorum ama belki siz hatırlarsınız cumhurbaşkanlığı seçimlerinde kimi zaman darbe dönemlerinde meclisin üzerinden F-16’ların alçak uçuş yaptığını biliyoruz ama ilk defa belki de bu darbe girişiminde bir bomba halkın üzerine meclis iradesini millet iradesini temsil eden parlamentonun üzerine bırakıldı. Öncelikle o darbe girişimini ekranlarınız başında izlerken neler hissettiniz?

Osman Bey, teşekkür ediyorum. Sözlerime başlamadan önce böyle ağır bir gündem içerisinden geçtiğimiz için ve bu gündemi huzur içerisinde, refah içerisinde, barış içerisinde ve sükûnet içerisinde atlatmayı nasip etmesini Cenab-ı Allah’tan niyaz ediyorum, milletimize geçmiş olsun diyorum. Hemen sözlerimin başında Türkiye’nin seçilmiş hükûmetine, Türkiye’nin seçilmiş cumhurbaşkanına, millî iradenin tecelli ettiği millet meclisine, milletimizin güvenliğini tesis eden güvenlik kuvvetlerimize, silahlı kuvvetlerimize, genelkurmay başkanımıza, yine milletimizin güvenliğini sağlamak için cansiperane mücadele eden emniyet kuvvetlerimize geçmiş olsun diyorum, milletimize büyük geçmiş olsun diyorum. Şehitlerimize Cenab-ı Hak’tan rahmet diliyorum, gazilerimize şifalar diliyorum. Çok travmatik günlerden geçiyoruz, kâbus gibi günlerden geçiyoruz. Öyle zannediyorum ben yaşıma itibarıyla 60 darbesinin hemen sonrasında dünyaya gelmişim ama 71 muhtırası, 80 darbesi, 28 Şubat süreci, 2000’li yıllardaki birtakım girişimler ve bu son darbe teşebbüsünü bizzat yaşayan bir kardeşinizim. 15 Temmuz gecesi herhalde son yılların Türkiye tarihi açısından, milletimiz açısından en uzun, en acı, en kaygılı, en üzüntülü gecesi olmuştur. Ama aynı zamanda milletimizin tarihi açısından en kıvançlı, en onurlu, en haysiyetli, en şerefli gecelerinden biri olmuştur. Kaygının, acının, korkunun, endişenin yaşandığı gecede, milleti millet yapan cesaretin, şecaatin, asaletin nasıl tecelli ettiğini de birlikte yaşamış olduk. Ben saat 23.00 civarında hadiseye muttali oldum. Bir arkadaşımızın mesajı üzerine, darbe teşebbüsünü öncelikle televizyon ekranlarından izleme imkânı buldum ve televizyonu açtığımda da Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı değerlendirme yapıyordu. Bunun ordu içerisinde küçük, marjinal bir grubun kalkışması olduğunu ifade ediyordu ve milleti bu kalkışmaya karşı direnişe davet ediyordu. Gerçekten ailece büyük bir şok yaşadık ve takriben 1- 1.5 saatlik bir süre içerisinde hem hadiseyi anlama, hem algılama, hem değerlendirme, hem de nasıl bir tepki verilebilir, bu yönde ne yapılabilir, aynı zamanda sorumluluk sahibi birisi olarak Diyanet İşleri Başkanlığında yürüttüğümüz hizmet gereği ne yapabiliriz şeklinde yoğun bir düşünce sürecine girdik. Arkadaşlarımızla telefonlaşmalar oldu, görüşmeler oldu. Tabii Allah’a hamdolsun milletimiz hukukuna sahip çıktı. Öncelikle bir defa darbe teşebbüsü kötü bir şeydir. Milletın maslahatına olan bir şey değildir. Darbeler acının, gözyaşının, ıstırabın, hüznün adıdır. Darbeler hukukun engellenmesinin adıdır.

Darbeler, özgürlüklerin kısıtlanmasının adıdır, darbeler baskının ve şiddetin adıdır. 15 Temmuz gecesi Türkiye'nin yaşadığı bu hadise, bir darbe girişiminden öte bir şeydir. Aynı zamanda orduyu ele geçirmeye çalışan bir grup kandırılmış güruhun, hain şebekenin, uzaktan kumandalı gafillerin yahut bugünkü resmî adıyla FETÖ adlı paralel devlet yapılanmasının askerimiz içerisindeki uzanımlarının güç kullanarak öncelikle ordu kademesini alacağı edip komuta kademesini esir alarak, rehin tutarak, orduyu ele geçirmek; arkasından da orduyla birlikte anayasal rejimi değiştirerek seçilmiş meşru hükümeti görevinden uzaklaştırarak yönetime el koyma teşebbüsüdür. Gayrimeşru, mezmum bir teşebbüs ve girişimdir, Allah'a hamdolsun ki bu girişim akim kalmıştır, Başarısız kalmıştır, milletin ve silahlı kuvvetlerimizin sağlam duruşu, dirayetli duruşu, kendisine yetki verilen siyasi rehberliğin hükümet idaresinin metin duruşu sayesinde ve milletin cesareti sayesinde akim kalmıştır.

O saatlerdeki insanımızın halkımızın motivasyonunu, psikolojisini düşündüğümüz zaman gerçekten çok büyük bir tahribat aslında. Bir askerin bir sivil ya da bir polisi öldürdüğünü görüyoruz, namlusunu sivile doğrulttuğunu görüyoruz. O görüntüleri gözlerinizin önüne getirirseniz gerçekten de manevi anlamda hem milletin devlete, askere olan inancıyla güveniyle ilgili çok büyük bir tahribat da oluştu, nasıl bir değerlendirme yaparsınız?

Osman Bey, bu darbe teşebbüsü, bu terör hareketi, eğer bir tanım koymak gerekirse şizofrenik bir harekettir. Cereyan ediş şekline baktığımız zaman, bir defa ordunun başkomutanı Genelkurmay Başkanının rehin tutulması ve ona yapılan muamele, komuta kademesine yapılan muamele ve yine Mehmetçik olarak adlandırılmış ve peygamber ocağının en onurlu temsilcilerinden olan Türk askerine silah çekilmesi ve onların göz kırpmadan şehit edilmesi başlı başına bir cinnet emaresidir, şizofrenik bir tutumdur, ama aynı zamanda milletin iradesinin cereyan ettiği millet meclisine büyük bir şiddetle, hunharca bombaların atılması, meclisin çatısından, duvarından, binasından, gövdesinden intikam ve hınç alma duygusuyla bunun yapılması ancak şizofrenik bir durum olarak tanımlanabilir. Ve yine aynı şekilde milletin kahir ekseriyetiyle seçilmiş, meşruiyetini milletin iradesinden alan seçilmiş cumhurbaşkanının hayatına kastetme ve seçilmiş hükümeti görevinden uzaklaştırma girişimi, suikast girişimi de şizofrenik bir durumdur, ama tabii bunun da ötesinde millete namluyu doğrultmak, milletin kaynaklarıyla alınan silahların milletin kendisine yöneltilmesi ve rastgele ateşlerin açılması kitlelere silah doğrultulması bir katliam girişimi bu darbe teşebbüsünde bulunan terörist yapının içinde bulunduğu marazi durumu, şizofrenik yapıyı ele veriyor. O bakımdan bu girişim sadece bir ihanet girişiminin yahut ülkeyi ele geçirmek isteyen bir cunta girişiminin ötesinde bir mana taşıyor. Yani halkın üzerine ateş açan, gençleri, çocukları, kadınları kendi hukukuna sahip çıkmak isteyen milleti hedef alan, onlara silah doğrultan ve onları katletmek isteyen bir darbe girişimi ancak şizofrenik bir girişim olarak tanımlanabilir. Türkiye farklı askerî darbelerin yaşandığı bir ülkedir. 3. Dünya ülkeleri ve geri kalmış ülkelerde de darbe girişimleri her zaman olmaktadır. Türkiye'de de geçtiğimiz dönemde darbe teşebbüsleri olmuştur, ama hiçbirisinde milletin iradesinin tecelli ettiği millet meclisini bombalama, yıkma girişimi söz konusu olmamıştır. Dolayısıyla bu girişimde bulunanların içinde bulunduğu öfke, hınç, intikam duygusu ve milletle arasında olan mesafe milletinden, değerlerinden ne kadar uzak düşüklerini gözler önüne koymaktadır.

15 Temmuz gecesi Diyanet İşleri Başkanlığı gerçekten de tabir yerindeyse inisiyatif olarak toplumun motivasyonun artırmaya yönelik de bir rol üstlendi. Diyanet İşleri Başkanlığı bu süreci nasıl yönetti?

Şimdi tabii burada öncelikle şunu vurgulayalım. Türk milletinin engin sağduyusu, cesareti, basireti ve yürekliliği burada altı çizilmesi gereken bir husustur. Milletimizi

millet yapan değerlerin gerisinde de tarih boyunca milletimize manevi rehberlik yapmış olan unsurları dikkatten kaçırmayalım. Bu necip millet, tarih boyunca her ortamda milletin bekası için, din ü devlet için, milletin huzur ve sükûnu için her zaman üzerine düşen vazifeyi yapmıştır. Nasıl ki kurtuluş savaşı verilirken, millî meclis kurulurken, yeni bir cumhuriyet kurulurken, bağımsızlık savaşı verilirken milletin manevi rehberleri üzerine düşeni yapmışsa, bugün de milletin iradesine ve hukukuna sahip çıkmak söz konusu olunca milletin değerlerini kendisine hatırlatarak yine onların yanında yer almıştır. Mamafih biz o gün yaptığımız açıklamada, muhterem başkanımızın yaptığı açıklamada, kendi sosyal medya hesabımızdan yaptığımız açıklamada “milletin hukukuna sahip çıkmanın en yüksek dinî vecibe olduğunu” vurgulamışızdır. Ve aynı şekilde cebir ve şiddet kullanarak meşru idarelerin, anayasal düzenin bozulmasının asla kabul edilemeyeceğini, şiddetle ve önemle vurgulamışızdır. Ve aynı zamanda tabii ki bütün teşkilatımız harekete geçerek, bu meşum durum karşısında milletin yanında nasıl yer alacağımızı talimatlandırmış, hiçbir şiddete başvurmadan, halkın kıyımına sebebiyet vermeden milletin vicdanını temsil eden mabetlerin, minarelerin ve camilerin milletin hukukuna sahip çıkması yönünde çağrı için açılması iradesi ortaya çıkmıştır. Ve hamdolsun din görevlilerimiz, müftülerimiz, imamlarımız bütün teşkilatımız, bu süre içerisinde o uzun gecede yakın tarihimizin en uzun kâbus gecesinde şiddetin ve kaygının zirve yaptığı ama aynı zamanda kıvancın ve onurun da ona karşılık geldiği millî onurun şahlandığı o gecede milletin manevi rehberliğini yapan teşkilat görevlilerimiz din gönüllülerimiz hepsi milletle beraber olmuştur, iç içe olmuştur. Bu süreç, muhterem başkanımızın dirayetle ve cesaretle rehberlik etmesi ve istişaresiyle, teşkilatımızla yaptığımız istişareyle milletimizin yanında olmak suretiyle geçirilmiştir.

Salalar gerçekten de insanların korktuğu, dehşete düştüğü bir süreçte hem insanları kendisine getirdi hem de belki de bir varlıkla ilgili bir özelleştiride bulundu. Bir varlık, varlığını ortaya koyarak hem vatanın hem milletin bekası adına bir şeyler yapması gerektiğini hissettirdi insanlarımıza. Ama elbette salanın başka bir anlamı da var: yani Peygamber Efendimiz döneminde salaların birlik ve beraberliğe ihtiyaç duyulan dönemlerde doğal afetlerin meydana geldiği dönemlerde okunduğunu biliyoruz. Salaların önemi nedir?

Şimdi efendim Anadolu’da tarih boyunca sala, bize ebediyeti hatırlatan, Allah’ı hatırlatan, ebedî var oluşu hatırlatan, dolayısıyla mutlak özgürlüğü hatırlatan bir simgedir. Rasulüallah Efendimizin ismini yâd ederek onun maneviyatını içimizde hissetmemizi sağlayan bir unsurdur. Dolayısıyla salayı duyduğu anda insanlar, hakikaten içlerinde taşıdıkları manevi coşku harekete geçmektedir. Özgürlüğe, bağımsızlığa, hukuka sahip çıkma duygusu zirve yapmaktadır. Milletimiz, ben de müşahade ettim, salalar verilmeye başlandığı andan itibaren hukukuna sahip çıkmak için, millet iradesinin tecelli ettiği meclise sahip çıkmak için, meşru yönetimin, anayasal düzenin sağlanması için, dolayısıyla kamu düzeninin, özgürlüklerin, hukukun korunması için, bu özgürlük alanların muhafaza edilebilmesi için, can ve mal emniyetinin sağlanabilmesi için, bu temel ve zaman üstü değerlerin kurtulabilmesi için millet olarak topyekûn harekete geçirmiştir. Salaların böyle bir manevi etkisi, vicdani etkisi olmuştur. Biz tabii ki ulusal kurtuluş günlerinde, Kıbrıs savaşı esnasında ve muhtelif zamanlarda cephede bunları tekrarladık. Hatta ben size şunu söyleyeyim ki Diyanet İşleri Başkanlığı böyle bir iradede de bulunmamış olsaydı bile ben inanıyorum ki milletimiz, din görevlilerimiz, halkımız böyle bir talebi gerçekleştirecekti. Dolayısıyla burada böyle bir sembolik anlamı var. Tabii ki farklı mülahazalar, farklı değerlendirmeler yapılabilir. Bu mülahazaların konuyu gerçekten kavrayamamaktan kaynakladığını düşünüyorum. Bizim milletimiz tarih sahnesine bugün çıkmış bir millet değildir. Ordusuna “Asakir-i Mansure-i Muhammediye” ismini veren tarihte başka bir millet olduğunu zannetmiyorum. Yani ordusunu Muhammedi değerleri; insanların inanç haklarını,

yaşama haklarını, hukukun üstünlüğünü, mülkiyet hakkını, inanç değerlerini, birlikte yaşama hukukunu koruyan bir ocak olarak görmüştür bizim milletimiz. Ve ordusuna bu ismi vermiştir. Peygamber ocağı demiştir. Tarih boyunca da bütün cephelerde askerimizi motive eden unsur bu olduğu gibi milletimizi coşturan, hukuk çerçevesinde tutan unsur da bu olmuştur. Sala ile harekete geçen vicdan, kendisine silah doğrultan askeri bile bağına basacak kadar merhametle dolu bir vicdandır. Burası çok önemlidir. Dünyanın başka yerlerinde de ayaklanmalar oluyor, halka silahlar doğrultuluyor, kan gövdeyi götürüyor, ama bizim milletimiz kendisine silah doğrultan, belki cebirle ve zorla silah doğrultmaya mecbur edilen askeri “Bu da benim evladım, kandırılmış, baskı görmüştür” diyerek bağına basmıştır. Onun için o gece diyorum ki, bir şeref gecesi olmuştur milletimiz için. Bir asalet ve necabet gecesi olmuştur...

Kaldı ki o gecede gerçekten de insanlar, Türk halkı, iradesinin ayaklar altına alındığını hisseden herkes sokağa çıktı ve askerleri durdurmaya çalıştı. Bir yanlısın içerisinde olan, bu toprakları savunmakla görevli askerlere mani olmaya çalıştı. Bu esnada da gerçekten de dikkat çekicidir, yağmalama olayları yaşanmadı, diğer toplumsal olaylarda olduğu gibi, kamuya hizmet veren birçok belediye durakları vs. bunların tahrip edildiğini görmedik, millet iradesine vurulan bu darbenin bir an önce sona ermesi için herkes harekete geçti. Ve onurlu bir şekilde görevlerini yerine getirdi halkımız.

Şimdi bu “millî” sözcüğü üzerinde biraz durmak istiyorum. Bu millî heyecan dediğimiz şey, tarih içerisinde yoğrulmuş milletin seciyesini, karakterini oluşturan değerlerle doludur. Millî heyecan budur. Öyle olduğu için halkın hareketi bir yağma hareketi, bir talan hareketi değildir. Öyle olmamıştır. Bir ahlaki sınırı vardır. İşte o salaların insan vicdanında, milletimizin vicdanında harekete geçirdiği şey bu ahlakılıktır. Merhamettir, şefkattir, hukuka sahip çıkmaktır. Bir intikam duygusu değildir. Kendisi kurtarma, milleti kurtarma duygusudur. Tabii ki hepimizi üzen hadiseler yaşanmıştır, ama bir katliama, tersinden bir katliama dönüşmemiştir. Mamafih bu süreçte bazı yanlış bilgilerle basına intikal eden, askerlere karşı linç girişimlerinin olduğu, bazı askerlerin darp edildiği, atıldığı, ezildiği gibi haberler yapılmıştır. Ama hamdolsun bunların asılsız olduğu sonradan ortaya çıkmıştır. Dezenformasyon süreci ortaya çıkmıştır. Bundan sonra da çıkacaktır. Bunu bir enfarktüs, yani kalp krizi olarak tabir edecek olursak, bunun artçıları olacaktır, bir takım semptomları olacaktır. Şimdi toplum olarak bunlara karşı son derece basiretli, hikmetli, dirayetli olmak zorundayız. Millet olarak bundan sonraki süreci yönetmek bizim için daha zor olacaktır.

Allah muhafaza, şu an dört bir tarafımız gerçekten sıkıntılı bir coğrafya. Bir silahlı kuvvetlerimiz var. Hâliyle sizin burada vurguladığımız şey oldukça önemli: TSK bizim askerimiz. Bizim en önemli kurumumuz. Bu vatanın güvenliğinden sorumlu. Hâliyle zaafa uğratılmadan bu sürecin aşılması gerekir, diye düşünüyorum.

Tabii ki, şimdi burada ordu içerisinde bir grup adına Fetullahçı terör örgütü deniliyor ve tescillenmiş, uluslararası mahiyet kazanmış vaziyette. Bunların girişimiyle başka unsurlarla da işbirliği hâlinde, öncelikle ordumuza karşı bir öfkenin ortaya çıktığını görüyoruz. Bilhassa son süreçte kahraman ordumuzun terörle mücadele sadedinde ortaya koyduğu cansiperane mesai ortadadır. Şimdi bütün bunları görmeden, mesela bu darbe girişiminde bilhassa özel kuvvetlerin hedef alınması, askerin, emniyetin hedef alınması, özel harekât dairesinin hedef alınması, -ki terörle mücadelede en fazla şehit veren yerler buralar- bu da gösteriyor ki bunun arkasında başka unsurlar var. Millete intikam besleyen unsurlar var. Türkiye’yi 30 yıldır uğraştıran bir terör hareketinin de burada rolünü mutlaka görmek lazım. Ama burada anladığımız kadarıyla sade vatandaş olarak; burada paralel devlet yapılanmasının ordu içerisindeki örgütlenmesi kullanılmak suretiyle böyle bir şey ortaya çıktı. Bu hainlerle, aldatılanlarla milletin egemenliğine kastetmek isteyenlerle ordumuzu birbirine karıştırmamak lazım.

Fetullahçı terör örgütü, paralel devlet yapılanması... Yargı sürecindeki örgütün adı bu. Biz sizinle pek çok programda birtakım dinî, sosyal yapıların gerçekten de dini sömürerek dini başka bir şekilde başka bir dil üzerinden anlatarak nasıl kötü amaçlarla kullandığını, tahripkâr bir grubun oluşmasına vesile olduğunu değerlendirmiştik.

Gerçekten de bu yapıya bunca insan nasıl gönül verip darbe yapar hâle gelebiliyor? Bu yapı hem dinî bir görüntü verip hem de gerçekten de dinin bayraktarlığını yapmış bu millete nasıl silah doğrultabiliyor?

Burada bir büyük din istismarı var. Ve din üzerinden, dinî duyguları istismar etmek suretiyle kandırılan insanlar var. Bu bugün çıkmış bir yapı değildir. Ve şunu ifade etmek istiyorum ki, İslam dünyasına baktığımız zaman, din istismarı üzerinden ortaya çıkan şiddet hareketlerinde hep aynı şeyi görüyoruz. İslam dünyası, bugün bir şiddet sarmalıyla karşı karşıya. Bugün dünyada el-Kaide adlı küresel bir terör örgütü var. Bu örgütün çıktığı mahreç, Taliban denilen daha çok medrese eğitimiyle meşgul olan ve uzun yıllar kendi içerisinde, kendi yerel şartlarında örgütlenen bir yapı idi. Bu yapı, daha sonra bir şiddet hareketine dönüştü. Hint-Pakistan alt kıtasında ve Afganistan'da yaşanan hadiselerle bir şiddet hareketine dönüştü. Küresel unsurlar da bunlara eklenerek daha sonra bir küresel terör yapısı ortaya çıkarıldı. Aynı şekilde Afrika'daki birtakım terör örgütlerine bakıyorsunuz. Mesela Şebbab hareketi, terör örgütü, bu da eğitimle, bilhassa dinî eğitim üzerinden yetişen, kümelenen, örgütlenen ama daha sonra farklı unsurlarla farklı süreçlerle bir bölgesel ve ulusal ve uluslararası bir terör şebekesine dönüşmüştür. Terör hareketine dönüşmüştür. Aynı şeyi Boko-Haram için söyleyebiliriz. Bir eğitim yapılanması olarak başlamış, arkasından farklı süreçlerle bir terör unsuruna dönüştürülmüştür. IŞİD'e orada da aynı özelliği görüyoruz. Irak ve Suriye'deki dinî eğitimden, yalan çarpık dinî müfredattan geçmiş zihinlerin ve gerçeklikten koparılmış zihinlerin samimi duyguları istismar edilmek suretiyle orda da yaşanan siyasi sosyal iktisadi sıkıntılar ve toplumsal travmalar sonucunda bir Frenkeştayn oluşturulmuş ve küresel bir terör örgütü ortaya çıkarılmıştır. Bidayetinde şöyle ya da böyle bir eğitim örgütlenmesi gibi başlayan, zaman içerisinde gelişen, büyüme hedeflerine ulaşan ve büyümesi için de yerli ve uluslararası birtakım destekleri yanına alan ve daha sonra da bir iktidar ve güç tutkusuna kapılan, aynı zamanda kapital şişmesine uğrayan, finans yapılanmasını sağlayan ve farklı servislerle de iç içe geçmek suretiyle de bir karşı devrim hevesine kapılan büyük bir heyulaya dönüşmüştür. Şimdi ordu içerisinde de FETÖ/PDY böyle yapılanmış uzun yıllar içinde. Ama din istismarı yapmıştır. Gençlerin dinî duygularını kullandığını görüyoruz. Muğlak bir din söylemi ile çarpık din söylemiyle gerçeklikten, dinin temel kaynaklarından, dinin temel referanslarından, Hz. Peygamberin öğretilerinden uzaklaşan bu zihinler her zaman ifade ederim mistifiye edilen zihinler yetiştirilmiştir. Dolayısıyla bu zihinler Mesihçi ve Mehdici bir anlayışla enforme edildiği için bir anlamda robotlaştırılmışlardır. Ve hiyerarşik kademeye talimatlar geldiğinde iradeleri elinden alınmış birer robota dönüşüyorlar. Sağlıklı dinî eğitimin verilmediği, kitap ve sünnetin Kur'an'ın temel ahlaki ilkelerinin, değerlerinin dikkate alınmadığı ve zihinlerin mistifiye edildiği her türlü dinî yapının böyle bir şebekeye dönüşme potansiyeli vardır.

O yüzden mi akrabalık aidiyeti olsun, dinî aidiyet olsun, hiçbir aidiyeti hesaba katmaksızın abisi ya da ablasından aldığı talimatları kolayca yerine getirebiliyor?

Tabii, bir anlamda mekanikleştiriliyor. Bunlar şartlı yetiştiriliyor. İnsandaki en temel güdü, nihai kaygı ebediyet kaygısıdır. Bu süreçte kendilerine bir ebedî kurtuluş vaat ediliyor. Bir ebedî necat vaadi... Bir sır cemaat yapılanması içerisinde yetiştiriliyorlar. Gerçeklikten kopuk, sebep sonuç âleminin ötesinde, maddi fiziki âlemin ötesinde, bilim, akıl ve rasyonaliteden uzak bir anlayışla uzaktan güdülenen ve kontrol edilen birer unsur hâline geliyor. Orada bakıyorsunuz âdeta büyüleniyor bunlar. Bakıyorsunuz anne baba tanımıyor. Öncelikle bu yapının çocukları ailesinden koparmasına dikkat etmek lazım. Ailesinden kopartılan gençlerin özel seanslarla hücre evlerinde süreç içerisinde şartlandırılması, güdülenmesi, daha sonra da birtakım imkânlar, payeler, statüler verilerek misyonlar yüklenmesi söz konusu oluyor. Bu tür örgütsel yapıların başındakilere atfedilen mesihanik karakter, yani doğrudan Allah'la görüşme, doğrudan

Peygamberle görüşebilme gibi, denetlenmesi, ispatlanması, aklen de, ilmen de, dinen de mümkün olmayan birtakım hezeyanlar artık bağlular için kabul edilebilir bir durum hâline geliyor. Ve ondan sonra onları istedikleri gibi yönlendiriyorlar. Burada altı çizilmesi gereken şey nedir? Din istismarı, dinin yanlış yüklenmesi, dinin bir afyona dönüştürülmesi, din söylemi üzerinden bir mistifikasyon oluşturulması ve kendilerine kazandırmak istedikleri kişileri sosyal çevrelerinden, tabii aidiyetlerinden, millî duygularından kopartmaları, bir anlamda bu yapıların kendi bağımlılarını yetiştirmede önemli bir yöntem olarak görülüyor.

Birtakım dinî hassasiyetler taşıyan ve bu samimi duygularını suiistimal eden bir grupla karşı karşıyayız. Vatandaşlarımız çocuklarının dini eğitim olarak gerçekten de düzgün ortamlarda yetiştiklerini sanıyorlar ama sizin de dediğiniz gibi bambaşka bir Frenkeştayna dönüşüyorlar. Vatandaşlarımıza ne tür uyarılarda bulunursunuz?

Milletimizin din duygusu çok yüksek. Dolayısıyla din istismarına çok rahat kapılabiliyor. Yani bu yapılar içerisinde pek çok masum, samimi insan oluyor. Servetini veren insanlar var. Hayır duygusu çok yüksek, din duygusu yüksek, çocuklarını kurtarmak istiyor. Dünyanın birtakım aldatmalarından onları kurtarmak istiyor. Terbiyeli, ahlaklı olsun, iyi bir eğitim alsın istiyor. Buna benzer şeyleri kendisine sunan yapılara çocuklarını teslim ediyorlar. Bu çocuklar aldatıldı, kandırıldı. İstismar edildi ve içerisinde çok yanlış unsurlar otaya açıldı. Bugün bunun acılarını toplum olarak hep birlikte çekiyoruz. Burada 79 milyon olarak hepimize sorumluluk düşüyor. Kamu sorumluluğu olanlara, bilhassa siyaset kuruculara çok ağır sorumluluklar düşüyor. Din hizmeti veren kadrolara ağır sorumluluklar düşüyor. Vatandaşımıza.... Dolayısıyla burada meşruiyeti olmayan açık olmayan, şeffaf olmayan, denetlenemeyen, hesap veremeyen dinî yapılara ne mali imkânlarını, ne evlatlarını ne de vicdanlarını teslim etmemeleri gerekiyor. Yani açık olmayan, demokratik olmayan, şeffaf olmayan, hesap veremeyen yapılar, her zaman istismarcı olabilir. Buna karşı, toplum olarak bilincimizi yükseltmek mecburiyetindeyiz. Tabii ki burada kamu düzenini sağlamakla da yükümlü olan devlet kurumlarının, yetkililerinin de görevini yerine getirmesi gerekiyor. Eğer din eğitimi ihtiyacı varsa, iyi bir eğitim ihtiyacı varsa, bunu sunmakla istismar alanlarını kapatmak gerekiyor. Esas bu artçılar ve semptomlar toplumu nasıl etkileyecek bunun üzerinde yoğunlaşmamız gerekiyor. Şimdi, dünya terör endekslerine baktığımız zaman İslam dünyasındaki pek çok ülkenin terörle meşgul olduğunu ve terörle toplumsal bir karmaşaya sürüklendiğini görüyoruz. Ve bu terör endeksleri açısından baktığımızda ülkemizdeki parametrelerin de toplumsal huzuru tehdit edecek noktaya geldiğini zaten darbeden önce de biliyorduk. Bilim insanları da bunu takip ediyor, dile getiriyorlardı. Şimdi bütün bunlara karşı bilincimizi yükseltme, birlik ve beraberliğimizi güçlendirme, dayanışmamızı güçlendirme zamanıdır. Türkiye’de yaşayan, herkesin bütün inanç kesimlerinin hukukunu kendi hukukumuz bilme zamanıdır. 79 milyonu kendimiz gibi bilerek, onların da yaşama hakkı olduğunu, onların da mülkiyet hakkı olduğunu bilme zamanıdır. Nasıl ki bize silah doğrultanlara karşı bile, aldatılıp kandırılıp zorla bize silah doğrultan askere şefkat gösterip onu bile kurtarmak için uğraşıyorsak, bugün komşularımızı koruma, onları esirgeme, siyasi görüş ayrılıklarını bir tarafa bırakma, felsefi düşünce ayrılıklarını bir tarafa bırakma zamanıdır. Milletın maneviyatının kenetlenmesi zamanıdır. Bugün bu büyük yangından, bu kaotik ortamdan çıkabilmek için hep birlikte birbirimize destek olma zamanıdır. Yani ayrılığın değil, birlikteliğin pekiştirilmesi gereken bir zamandır.

Ne yazık ki çok yakın akrabalarda bile bu darbe girişiminin ardından çok ciddi tartışmaların yaşandığını yakinen duyuyoruz, izliyoruz.

Şimdi toplum provokasyona daha açık hale gelmiştir. Kandırılanlar, aldatılanlar bu süreçte görevden alınanlar, yine bu süreçte tutuklananlar, onların yakınları, dolayısıyla bu süreci istismar eden içeride ve dışarıda birtakım unsurlar olabilir. Şimdi milletimiz daha basiretli olmalı. Bu meydan siyaseti diyebileceğimiz siyasetin, hukukla, güvenlikle, büyük tedbirlere, basiretle, ferasetle devam ettirilmesi gerekir. Meydan siyasetinin ona göre kurgulanması gerekir. Ben sade bir Türkiye vatandaşı olarak bunun altını çizmeyi gerekli görüyorum ve 79 milyona yönelen bu tehdidi yine 79 milyonun birlikte aşmasını

temin etmek için söylemlerin ona göre kurgulanması gerektiğini düşünüyorum. Bu süreçte din görevlilerine, Diyanet İşleri Başkanlığı teşkilatına tabii ki büyük görevler düşüyor. Nasıl ki darbe girişimi gecesi milletle beraber olmuşsa, bundan sonra da hukukun korunması, özgürlüklerin korunması, farklı inanç ve düşüncede olanların dahi yaşama ve mülkiyet haklarının korunması gibi hususlara riayetin önemini milletimize telkin etmesi gerekiyor. Yani milletin yüksek değerlerini, ortak değerlerini dillendirmek gerekiyor. Bunları yapabilirsek hep birlikte millet olarak bu ağır süreci inşallah aşabiliriz.

Evet, burası bizim ülkemiz. Gerçekten de hem İslam dünyası için hem de bulunduğu coğrafya için oldukça önemli bir ülke. Tek vatanımız var başka da gideceğimiz bir yerimiz yok. Türk Silahlı Kuvvetleri bu ülkenin savunmasından bu ülkenin ebediyete kadar devamı için en önemli görevi almış bir kurumumuz. Onu da yıpratmamak gerekir bu süreçte. Birliğimiz ve güvenliğimiz adına.

Elbette. Yani bir defa anayasal kurumların hükmi şahsiyetini korumamız gerekir. Bunun altını çiziyorum. İç karışıklığa sürüklenen ülkelerde gördüğümüz şey, öncelikle anayasal kurum ve kuruluşları itibarsızlaştırma girişimidir. Sonra bunların yönetim kademelerinde kargaşa ve kaos çıkarmadır. Dolayısıyla kamu düzeninin sağlanması, kamu kurum ve kuruluşlarının rasyonel, objektif ve anayasal, hukuksal ölçütlere göre işletilmesi son derece büyük bir önem arz etmektedir. Bizim yaşadığımız bu hadise bize özgü bir hadise değil. Başka dünyalarda yaşanan, provası yapılan, bir hadiseyi biz bugün tecrübe ediyoruz. Dolayısıyla mesela geçtiğimiz süre içerisinde Türkiye'nin bir Pakistanlaştırılması teorisinden ve projesinden söz edilmiştir. Yani bu ne demek: askerle sivil karşı karşıya getirerek iç darbelerle, iç çekişmelerle ülkeyi uğraştırmak, ikincisi eğitim süreçlerinde olan gençleri terörize etmek. Üçüncüsü dini yapıları fragmente etmek, parçalara ayırmak. Dinin bir takım unsurlarını detay unsurlarını asli birer inanç ayrılığı hâline getirmek. Kontrolsüz din söyleminin önünü açmak. Ve böylece din adına söylem üretenleri çoğaltarak bir kakafoni meydana getirmek. Yani birtakım detay unsurlardaki görüş ayrılıklarını bir itikadi sapma olarak gündeme getirmek. Böylece inanan kitleler arasında bir münaferet, karşılıklı nefret ortamı, suçlama ve ötekileştirme dili meydana getirmek. Ve aynı zamanda dinî rasyonaliteden, akıldan, bilimden, dinin kendi tarihinden, kendi tarihi içerisinde ortaya çıkmış ilmi metodolojisinden uzaklaştırarak bir çıkar unsuru hâline getirmek. Dini yapıları da bir anlamda bir çıkar şebekelerine dönüştürmek. Şimdi bütün bunlar bir araya geldiğinde toplumun bir arada tutulması mümkün değil, dolayısıyla Türkiye üzerine bir takım senaryolar yazıldı, yapıldı. Başka dünyalarda bu hadiseler meydana geldi ve onlarca yıl bunun acısını çektiler, hala da çekiyorlar. İslam dünyası içerisinde Türkiye çok özel bir ülkedir. Türkiye modern zamanları yakalamış, kendisini güncellemiş ve eğitimde, üretimde, kurumsallaşmada, dünya ile bütünleşmede belli bir seviye yakalamıştır. Ama öyle anlaşılıyor ki Türkiye de bir üçüncü dünya ülkesi gibi olsun; Türkiye de istikrarsız yönetimi olan, yarını belli olmayan, geleceği belli olmayan bir yapıya bürünsün. Türkiye'de de halkın iradesi değil, milletin kendi kendini yönettiği bir irade değil, daha baskıcı, totaliter bir ortam olsun ki doğrudan o ülkeyi kontrol etmek kolay olabilsin. Ama bu ne Anadolu insanının tarihine, ne seciyesine, ne karakterine ne de 20. yüzyılda ortaya koyduğu o şecaate ve performansa uyan bir durumdur. Türkiye medeni bir ülkedir. Türkiye anayasal bir düzen kurmuştur. Türkiye'de millî irade mecliste tecelli eder. Türkiye'de siyasal ve toplumsal meşruiyetin yegâne adresi millî iradedir. Egemenlik kayıtsız şartsız millettir. Milleti millet yapan değerleridir. Bu tescillenmiştir. Dolayısıyla bu iradeden ortaya çıkan anayasa belirleyici unsurdur. Anayasanın tayin ettiği, anayasal kurumlar Türkiye'de meşruiyetini bu anayasadan ve bu millî iradeden alırlar. Şimdi bunu değiştirmeye çalışmak, bunu geri döndürmek Türkiye'yi geriye götürmek demektir. Türkiye'yi bugün gelişmiş ülkelerin, modern dünyanın, ilerlemiş ülkelerin sınıfından başka bir sınıfa, geri kalmış dünyalara atmaktır. Türkiye'yi komitacıların egemen olduğu, cuntacıların egemen olduğu, çıkarıcıların, çıkar

şebekelerinin egemen olduğu bir eski dünya ülkesi hâline getirmektir. Büyük milletimiz buna müsaade etmeyecektir.

Evet, Haçlı seferleriyle bu coğrafyanın dizayn edilemeyeceğini anlayan Batılı ülkelerin gerçekten de birtakım dinî ve daha farklı yapılanmaları ortaya koyarak bu halkın nezdindeki birlik bütünlüğü bozma girişimleri sizin açıklamalarınızla aslında daha da açık hâle gelmiş oldu efendim.

Evet. Yani, bu konuda milletin göstereceği basiret ve dirayet sonucu belirleyecektir. Henüz bu darbenin etkileri ve tesirleri geçmiş değildir. Dolayısıyla bu aldatılmış kadroların, yetersiz, niteliksiz kamu kurumlarına yerleştirilen birtakım unsurlarının tasfiyesi çok büyük önem arz etmektedir.

Tam bu noktada Diyanet İşleri Başkanlığında da bir tasfiye süreci vardı efendim. Birçok devlet kurumunda yaşandı ama Diyanet İşleri Başkanlığında da FETÖ/PDY yapılanmasıyla ilgili bir görevden uzaklaştırmalar söz konusuydu. Onunla da ilgili bilgi verebilir misiniz?

Biz bu son süreçte, Diyanet İşleri Başkanlığında, geçtiğimiz yıllarda, yani bu PDY olarak nitelendirilen yapı kriminal bir unsura dönüştükten sonra, Başkanlığımız bünyesinde bu yapıyla bağlantılı unsurlara dair bir disiplin ve soruşturma süreci başlattık. Ve bunlarla ilgili soruşturmalarımızı yaptık. Bunlar içerisinde bir kısmının görevine son verildi. Bir kısmının yeri değiştirildi ve bir kısmı da idari ve disiplin bakımından tecziye edildi. Şimdi yeni durumda da bu konuda çalışmalar yapılıyor. Bütün kurumlarda olduğu gibi. Ve bu yapıyla iltisaklı olduğu iddia edilen, maruf olan, meşhur olan unsurların çok titiz bir çalışmayla belirlenmek suretiyle şimdilik onlar açığa alındı ve haklarında soruşturma ve inceleme yapılacak. Ama takdir edersiniz ki bu bir süreç. Süreç içerisinde de bu değerlendirmeler devam edecektir. Tabii bu süreçte dezenformasyon ortaya çıkabilir. Yani birtakım asılsız ihbarlar, şikâyetler, karalamalar, nitelemeler de olabilir. Biz burada hukuk içerisinde kalarak Başkanlığın mevzuatı ve hizmet ilkeleri dikkate alınarak çok titiz bir çalışmayı yürütüyoruz. Yürütmeye devam edeceğiz. Ama anlaşılıyor ki kamu kurumları içerisinde çok önemli bir yapılanmadan söz ediliyor ve nitekim bugün Millî Eğitim Bakanlığında, Emniyet Genel Müdürlüğünde, Maliye Bakanlığında ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarında da bu yapı ile iltisaklı olduğu tespit edilen çok sayıda kişiye görevden el çektirilmiştir. Biz de merkez teşkilatı, taşra teşkilatı ve yurt dışı teşkilatındaki bu yapılanma ile ilgili disiplin işlemlerini devam ettiriyoruz.

Bir de yine Diyanet kanalıyla ajanslara geçen bir haber vardı. Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığının bir açıklamasında darbecilerin özellikle aktif rol olan ve suçlu bulunan darbecilerin ve hayatını kaybeden darbe girişimcilerinin cenaze namazlarının kılınmaması ile ilgili, bu tür bir din hizmetinin verilmeyeceği ile ilgili. Onunla ilgili de bir ayrıntılı açıklama yapar mısınız?

Osman Bey, yüce dinimizde cenaze namazı bir kamusal sorumluluktur. Farz-ı kifayedir. Toplum adına, bireye karşı ifa edilen bir sorumluluktur. Öyle olduğu için bir tezkiye sorumluluğu ve müteveffa kişi için bir dua mahiyetindedir. Şimdi kamunun hukukuna suikastta bulunmuş, bütün kamunun hukukunu gasp etmek için harekete geçmiş birisi bu girişimiyle aynı zamanda kendisiyle ilgili tezkiye edilme hakkını düşürmektedir. Iskat etmektedir. Öyle bir helallik talep etme, dua talep etme hakkını kaybetmektedir. Çünkü kamunun hukukunu, halkın, milletin hukukunu gasp etme, ele geçirme girişiminde bulunmuştur. Masum canlara kıyılmıştır. Hayat hakkına, mülkiyet hakkına tecavüz edilmiştir. En büyük suç olan fesat suçu, fitne suçu işlenmiştir. Ve bu iş üzerindeyken de bu işi yaparken de hayatını kaybetmiş, öldürülmüştür. Şimdi böyle birisini nasıl tekrar kamunun huzuruna çıkarıp da “Bunu nasıl bilirsiniz?” diye soracaksınız. “Bununla ilgili hakkınızı, hukukunuzu helal eder misiniz?” diye nasıl millete soracaksınız. Dolayısıyla burada bir defa dinî düşünce açısından, inanç açısından bu hakkı kaybettiklerinden

dolayı Diyanet İşleri Başkanlığımız, Başkanlık olarak cenaze namazı, sala ve benzeri görevleri yapamayacağını beyan etmiştir. Ama şimdi bu kişiler bir ailenin ferdidir, yakındır. Eğer devletimiz onu ailelerine teslim ederse o aile fertleri, ailenin yakınları kendi hukukları açısından ona namaz mı kılarlar, kıldırırlar mı, nasıl defnederler, o onların kendi bileceği iştir. Burada bir ince ayrıntı var: Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanımız da açıkladı, bu süreçte baskıyla ve zorla, ikrahla bu harekete katılmaya zorlanan erlerimiz, askerlerimiz var onların durumu istisnadır. Çünkü onlar hür iradeleriyle, özgür bir şekilde, bilerek iradi olarak bu harekete girişmemişlerdir. Baskı ile buna icbar edilmişlerdir. Onların durumu normal vefat eden birinin durumu gibidir.

Ekleme istediğiniz bir şey var mı?

Evet. Ben tekrar milletimize baş sağlığı diliyorum. Geçmiş olsun diliyorum. Ve en kısa sürede millet olarak bu musibeti atlatmayı lütfetmesini Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum. Ayrıca Diyanet Televizyonumuza bu süreçteki sağduyulu yayınları dolayısıyla ve bu program sebebiyle de sizlere teşekkür ediyorum.